

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00, Brno

Brno 20.5.2013
SRS 028277/2013

Zpráva č. 8 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 13.5.– 19.5.2013

1. Počasí

Na začátku sledovaného období přinesli „ledoví muži“ ochlazení. Teploty sice neklesly pod bod mrazu, ale ráno se pohybovaly jen v rozmezí 2,5 °C (Lysice) až 6 °C. Následně se začalo oteplovat na průměrné teploty 16-20 °C, s maximální teplotou 25,5 °C dne 19. května. Lokální silné bouřky se přehnaly 19.5. večer a v noci, s rozdílným úhrnem srážek 5-15 mm.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Probíhá chemická ochrana proti listovým chorobám v ozimých obilninách, padlí a strupovitosti v jádrovinách, plísní révy a roztočům ve vinnicích.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 37-51 BBCH)

Růstová fáze: objevení se posledního listu (praporcový list): poslední list ještě svinutý až počátek metání: špička klasu (laty) vystupuje z pochvy nebo ji proráží bočně

Pokračuje šíření infekce **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** na horní patra listů, v okresech Brno-venkov (Smolín, Šlapanice, 14.5.), Znojmo (Tasovice nad Dyjí), Břeclav (Kurdějov, Hustopeče, Němčičky, 15.5.).

Lokálně střední výskyt **septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Kurdějov, Horní Bojanovice, 15.5.), Brno-venkov (Bratčič, 16.5.). První výskyt pyknid na listech F-4 a 5 zjištěn na okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 14.5.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží). Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 30. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné

zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Lokálně střední výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl zaznamenán na okrese Břeclav (Horní Bojanovice, Němčičky, 15.5).

Pozorování za slunného, bezvětrného počasí se provádí smýkáním na řidších a prosvětlených porostech.

Chemická ochrana se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků. Je třeba střídat insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předejití vzniku rezistence.

První výskyt bezkřídlých samic a larev **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** na listech byl zjištěn v okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 14.5.), Břeclav (Horní Bojanovice, Němčičky, 15.5.).

První výskyt larev **VRTALKY (*Agromyza intermittens*)** v minách na listech byl zjištěn Na okrese Znojmo (Bohutice, 15.5.).

Lokálně střední výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** byl zaznamenán na okrese Břeclav (Horní Bojanovice, Hustopeče, 15.5.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 47-59 BBCH)

Růstová fáze: pochva praporcového listu se otvírá až konec metání: klas (lata) je celý viditelný

První výskyt **sít'ovité skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Boleradice, 15.5.).

Lokálně střední výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** na listech zjištěn v okrese Břeclav (Boleradice, 15.5.).

První výskyt okřídlených samic **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** na listech byl zjištěn na okrese Brno-venkov (Žabčice, 15.5.).

Ohniskový silný výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** na listech byl zaznamenán na okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 14.5.).

Pozorování a ošetření viz. pšenice ozimá.

JEČMEN JARNÍ (RF 30-37 BBCH)

Růstová fáze: začátek sloupkování (hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm) až objevení se posledního listu (poslední list ještě svinutý)

První výskyt **padlí ječmene (*Erysiphe graminis f. sp. hordei*)** na listech byl objeven na okrese Břeclav (Hustopeče, 15.5.).

První výskyt **třásnokřídlých (*Thysanoptera spp.*)** na rostlinách byl zaznamenán na okrese Břeclav (Hustopeče, 15.5.).16.5.) a Brno-venkov (Moravany, 15.5.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 65-69 BBCH)

Růstová fáze: plný květ: asi 50% květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají až konec květu

První výskyt **šedé plísňovitosti brukvovitých (*Botrytis cinerea*)** na květech a mladých šešulích byl objeven na okrese Břeclav (Boleradice, Horní Bojanovice, Kurdějov 15.5.).

První larev **bejlomorky kapustové (*Dasineura brassicae*)** v šešulích byl zjištěn v okrese Břeclav (Boleradice, Horní Bojanovice, Kurdějov 15.5.).

Ohniskový střední výskyt poškození květenství od dospělců **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)** zjištěn v okrese Znojmo (Jaroslavice, 9.5.).

Ohniskový střední výskyt imag **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** na vrcholovém květenství byl zjištěn v okrese Břeclav (Boleradice, Horní Bojanovice, Kurdějov 15.5.).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Chemická ochrana proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: do BBCH 60 - práh škodlivosti 1 brouk/1 rostlina

od BBCH 60 - práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/1 rostlinu při silném výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 30-34 BBCH)

Růstová fáze: počátek prodlužovacího růstu stonku až prvé, jednotlivé květy viditelné (květy stále zavřené)

První výskyt larev **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** na listech byl objeven na okrese Uherské Hradiště (Chylice, 14.5.).

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 31-35 BBCH)

Růstová fáze: počátek prodlužovacího růstu (cca 15 cm) až plný prodlužovací růst (cca 25 cm)

První výskyt vajíček **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech byl zaznamenán na okresech Znojmo (Krhovice, 14.5.). Lokálně střední až silný výskyt imag zaznamenán na okrese Znojmo (Krhovice). První výskyt imag i vajíček zaznamenán v okrese Uherské Hradiště (Drslavice, Polešovice, 14.5.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

CUKROVKA (RF 11-16 BBCH)

Růstová fáze: 1. pár listů viditelný, dlouhý asi 1 cm, ještě ne plně vyvinutý až 6. listů vyvinuto

První výskyt vajíček **květilky řepné (*Pegomyia hyoscyami*)** na listech byl objeven na okrese Uherské Hradiště (Kvačice, 14.5.).

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 27 BBCH)

Růstová fáze: ukončení prodlužovacího růstu a počátek tvorby pupat (začátek butonizace)

První výskyt imag **třásnokřídlých (*Thysanoptera spp.*)** na listech byl zjištěn v okrese Břeclav (Starovice, 15.5.).

První výskyt larev **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** na listech byl zjištěn v okrese Břeclav (Starovice, 15.5.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 65-67 BBCH)

Růstová fáze: plný květ, nejméně 50% květů otevřeno první korunní lístky padají při dotyku až vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá

První výskyty **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** hlášeny z okresů Brno-venkov (Starý Lískovec, 15.5.), Břeclav (Nosislav-neošetřená kontrola, 16.5), Hodonín (Sudoměřice, 17.5.).

Ochranu je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvateľnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémově a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

Lokálně střední výskyt **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na letorostech byl objeven v okrese Břeclav (Velké Bílovice, Nosislav, 13.5.), Blansko (Lysice, 14.5.).

Včasně a opakovaně mechanické odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana

vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

První výskyt kolonií **mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*)** na listech byl sledován na okrese Břeclav (Němčičky, 13.5.), Znojmo (Hodonice, 14.5.).

První výskyt imag **pilatky jablečné (*Hoplocampa testudinea*)** na bílých lepových deskách sledován v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 14.5.).

Potřeba ochrany se určuje na základě zjištění síly kladení škůdce v době opadávání korunních plátků. Náhodně se odebere 100 květů a binokulárním mikroskopem se pozoruje výskyt vajíček v místě hnědého vpichu na kališním plátku.

Práh škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 květů. Optimální doba chemické ochrany je ošetření líhnocích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček, a to v době, kdy se alespoň u 50% vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku.

První výskyt samců **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Znojmo (Citonice, 13.5.).

První výskyt samců **obaleče trnkového (*Grapholita janthinana*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Znojmo (Citonice, 9.5.).

První výskyt samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Zlín (Žlutava, 13.5.). Slabý nálet pokračuje v okresech Brno-venkov (Řečkovice, 14.5.). První výskyt vajíček zjištěn na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 13.5.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

První výskyt vaku s housenkou **pouzdrovníčků (*Coleophoridae*)** na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Hodonice, 14.5.).

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 69-72 BBCH)

Růstová fáze: konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm až velikost plodu do 20 mm

Lokální silný výskyt **kadeřavosti broskvoně (*Taphrina deformans*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma), Břeclav (Němčičky, 13.5.) - zahrady.

SLIVOŇ (RF 69-72 BBCH)

Růstová fáze: konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm až velikost plodu do 20 mm

První příznaky **virových neštovic slivoně (*Plum pox virus*)** byly zjištěny na listech v okrese Břeclav (Němčičky, 15.5.).

Lokálně silný výskyt **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** a **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)** na listech zaznamenán na okrese Břeclav (Němčičky, 15.5.).

První výskyt výskytu kolonií **mšice švestkové (*Hyalopteruspruni*)** na listech byl objeven v okrese Břeclav (Němčičky, 15.5.).

První výskyt housenic **pilatky švestkové (*Hoplocampa minuta*) a pilatky žluté (*Hoplocampa flava*)** v plodech byl zjištěn v okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 14.5.). Ohniskový silný výskyt larev hlášen z okresu Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 14.5.). ***Ošetření proti dospělcům se zahájí bezprostředně po zjištění prvního výskytu imag na lemových deskách. Další možností je ošetření líhnoucích se housenic na základě sledování výskytu a vývoje vajíček. Optimální doba pro začátek aplikace nastává v době, kdy se alespoň u poloviny vajíček objeví červené oči vyvíjejícího se zárodku. Tomuto stadiu přibližně odpovídá i teplotní suma SET (h)=1900°C měřená od začátku kalendářního roku.***

První výskyt samců **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonových lapácích byl zaznamenán v okresech Zlín (Žlutava, 13.5.), Blansko (Lysice, 14.5.). *Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů. Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.*

První výskyt dospělců **zobonosky ovocné (*Rhynchites bakchus*)** spolu s poškozením mladých plodů sledován na okrese Břeclav (Němčičky, 13.5) a Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 14.5.).

TŘEŠEŇ (RF 72 BBCH)

Růstová fáze: velikost plodu do 20 mm

Lokálně střední výskyt kolonií **mšice třešňové (*Myzus cerasi*)** na listech byl objeven na okrese Břeclav (Němčičky, 15.5.).

První výskyt dospělců **virtule třešňové (*Rhagoletis cerasi*)** na žlutých lemových deskách byl zaznamenán na okrese Břeclav (Němčičky, 15.5.) se střední intenzitou výskytu. ***Potřebu chemické ochrany určujeme A) podle denních úlovků imag na žlutých lemových deskách (práh škodlivosti je 0,5 jedinců/lapák při slabé násadě, 1,0 jedinců/lapák při střední násadě a 1,5 jedinců/lapák při vysoké násadě. B) kontrolou síly kladení škůdce. Odebíráme a kontrolujeme 100 plodů. Práh škodlivosti je 1% napadených plodů.***

Skořápkaté ovoce OŘEŠÁK

První výskyt **vlnovníka ořešákového (*Aceria erineus*)** a **vlnovníka puchýřovitého (*Aceria tristriata*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 14.5.).

RÉVA VINNÁ (RF 53-55)

Růstová fáze: květenství zřetelně viditelné až květenství se zvětšuje, jednotlivé kvítky dosud hustě nahloucheny

Plíseň révy (*Plasmopara viticola*)

Teplotní suma pro zralost oospor ($SET_{8,0} = 170 DS$) byla splněna v jihomoravské oblasti 6.5. a 7.5. Při splnění podmínek (min. 10 mm dešťových srážek za 24 hod, průměrná denní teplota 13 °C a více, min. teplota 8 °C a více) může dojít k prvním primárním infekcím. Tam, kde jsou splněny podmínky pro primární infekce, je vhodné na rizikových lokalitách zahájit sledování prvních výskytů choroby (inkubační doba při teplotě 14 °C: 10 dnů, při teplotě 18 °C: 6 dnů). K významnějšímu šíření choroby dochází zpravidla po 2–3x opakovaném splnění podmínek primární infekce. Zahájení ošetřování by mělo být usměrněno podle některé z metod

krátkodobé prognózy (Galati Vitis, SHMÚ Bratislava), s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro primární infekce, případně při zjištění prvních primárních výskytů choroby.

Padlí révy (*Uncinula necator*)

Preventivní ošetření je třeba zahájit při splnění podmínek pro šíření onemocnění (několik za sebou následujících dnů s teplotou 21-30 °C po dobu nejméně 6 hodin). Prozatím není třeba ošetřovat.

První výskyt kadeřavosti révy vinné na mladých listech způsobené **hálčivcem révovým (*Calepitrimerus vitis*)** byl objeven na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 16.5.), Brno-venkov (Žabčice, 15.5.). Lokálně střední výskyty hlášeny z celé oblasti, probíhá ošetřování.

První výskyt plstnatosti révy vinné na způsobené **vlnovníkem révovým (*Colomerus vitis*)** byl zjištěn na okrese Brno-venkov (Žabčice, 15.5., Viničné Šumice, 14.5.). Lokálně střední výskyty hlášeny z celé oblasti, probíhá ošetřování.

Chemické ošetření je doporučováno zejména při pravidelných výskytech, nebo při přemnožení roztočů. Základem ochrany je jarní ošetření v období na počátku rašení. V dalších růstových fázích je třeba aplikovat registrovaný přípravek, pokud se zjistí metodou vytřepávání listů z lihu v jarním období více jak 70-110 jedinců a v letním a podzimním období více než 220-330 jedinců v průměru na jeden list.

Nálety dospělců **obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*)** a **obalečika jednopásného (*Eupoecilia ambiguella*)** do feromonových lapačů na okrese Břeclav (Němčičky, Hrušky, Mikulov) a Znojmo (Hrádek u Znojma) byly ve sledovaném období slabé. Na okrese Uherské Hradiště byl vyhodnocen vrchol letu první generace obou druhů obalečů a střední výskyt (Ořechov, 10.5.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 20.4. do ukončení letu 2. generace (zpravidla do 15.8.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti 2. generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možné ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

První výskyt smotků s vajíčky **zobonosky révové (*Byctiscus betulae*)** byl nalezen na okrese Břeclav (Němčičky, 15.5.) a Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 17.5.).

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Kopřivová Eliška